

PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA

ZHN a ochrana proti nim

TÉMA:	10	Realizace dekontaminace v AČR, technické prostředky dekontaminace osob a vojenského materiálu
--------------	-----------	--

Cíl tématu:

Seznámit studenty s technickými prostředky a vlastní realizací dekontaminace vojenského materiálu a osob v AČR.

Úkoly pro samostatnou přípravu:

1. Prostudovat doporučenou literaturu.
2. Subjektivní ověření pochopení probrané problematiky studentem, a to zodpovězením zadaných kontrolních otázek.

Učební úkoly

	Úvod	
1.	Realizace okamžité a částečné dekontaminace	
2.	Realizace úplné dekontaminace	
3.		
4.		
5.		
6.		
	Závěr	

Metoda:	přednáška	Doba:	85'	Místo:	učebna
Studijní literatura	S-3218, S-3658/2, Vševosk-2-11				

Zpracoval: Ing. Petr ŽUJA, Ph.D.

Obsah:

ÚVOD

Při bojové činnosti nepřítele může dojít jak k přímému použití zbraní hromadného ničení (ZHN), tak nahodilým haváriím nebo záměrným destrukcím zařízení infrastruktury teritoria, spojených s úniky průmyslových nebezpečných látek (PNL). Důsledkem účinku ZHN nebo úniku PNL je vznik pásem kontaminace. Po použití ZHN nebo havárii či destrukci zařízení infrastruktury spojené s únikem PNL do životního prostředí v množství ohrožujícím životy obyvatelstva a vojsk, je nezbytné realizovat ochranná opatření. Teroristické útoky s použitím radiologických zbraní, biologických a vysoce toxických chemických látek, popř. teroristické akce vedené proti jaderným energetickým zařízením, petrochemickým, chemickým a biologickým zařízením jsou velmi reálnou hrozbou pro všechny země světa.

Jedním z opatření, kterým je nezbytné se zabývat při odstraňování následků použití ZHN a nebo úniků PNL, je realizace dekontaminace osob a materiálu, přičemž jeho nedílnou součástí jsou technické prostředky pro dekontaminaci.

1. REALIZACE OKAMŽITÉ A ČÁSTEČNÉ DEKONTAMINACE

Okamžitá dekontaminace

Okamžitou dekontaminaci uskutečňuje jednotlivec okamžitě po zasažení kontaminantem. Jejím cílem je záchrana života a zmenšení následků zasažení. Týká se především nechráněných částí pokožky (těla člověka), případně oděvu. V případě potřeby však může zahrnovat také dekontaminaci části výstroje a výzbroje.

Zásadní význam má její provedení po kontaminaci nechráněného povrchu těla osob BCHL nebo PCHL. Časový interval, který rozhoduje o záchraně života je v případě BCHL pouze několik minut.

K provádění okamžité dekontaminace jsou určeny zvláštní soupravy, které obsahují účinné dekontaminační (odmořovací) látky nebo prostředky, převážně na bázi sorpčního nebo chemického působení.

V AČR je k provádění okamžité dekontaminace zaveden *Individuální protichemický balíček IPB-80*. Balíček je určen k dekontaminaci osob po zasažení BCHL formou svépomoci a vzájemné pomoci. Balíček obsahuje sorbent, mýdlo a tampóny. Obal tvoří plastová krabička.

Obrázek Individuální protichemický balíček IPB-80

Hlavní TTD:

rozměry krabičky	130 × 80 × 40 mm
hmotnost	180 g
pracovní teplota	od -40 do +50 °C
Účinná látka: Sorbent DESPRACH	40 g

Částečná dekontaminace

Částečnou dekontaminaci organizují velitelé jednotek podle pokynů nadřízeného velitele a uskutečňuje se v průběhu plnění bojového úkolu jednotlivci nebo jednotkami.

Částečná dekontaminace se provádí po kontaminaci toxickými látkami pokud možno neprodleně, po kontaminaci RL při první příležitosti, dovolí-li to situace při plnění bojových úkolů. Omezuje se na dekontaminaci určité části výzbroje, techniky či jiného materiálu nebo pracoviště.

Zahrnuje dekontaminaci jednotlivce nad rámec okamžité dekontaminace, dekontaminaci materiálu nezbytně nutného k dokončení úkolu, popřípadě omezenou dekontaminaci terénu s cílem zneškodnit či odstranit kontaminující látky a omezit šíření kontaminace na povrchu vybavení, které musí být jednotkou používáno ke splnění operačního úkolu.

Má za cíl umožnit pokračovat v plnění úkolů za současného snížení nebezpečí při kontaktu osob s VM a omezit šíření kontaminace proto, aby se vyloučila nebo alespoň zmenšila nutnost nosit PIO v ochranné poloze.

K částečné dekontaminaci se používají předepsané prostředky dekontaminace, které jsou ve výbavě jednotek a jednotlivců, popřípadě pomocné improvizované prostředky.

Částečná dekontaminace osob zahrnuje:

- a) odstranění RL z nechráněného povrchu těla, přiléhajících částí výstroje a PIO mytím vodou nebo otíráním tampóny, kromě toho z výstroje a PIO i vyklepáváním;
- b) odstranění nebo zneškodnění BCHL, BBL a PCHL, které ulpěly na přiléhajících částech výstroje a PIO za využití předepsaných dekontaminačních souprav.

Při kontaminaci osob BCHL a PCHL se provádí částečná dekontaminace osob okamžitě po zasažení. Při kontaminaci osob RL a BBL se uskutečňuje částečná dekontaminace osob podle rozhodnutí velitele v době, kdy to umožní bojová situace, zpravidla po opuštění kontaminovaného prostoru, nebo také v něm.

Částečná dekontaminace VM zahrnuje:

- a) odstranění RL ometáním, otíráním, popř. omýváním celého povrchu;
- b) rozklad nebo odstranění BCHL, BBL a PNL na těch místech dekontaminovaného objektu, kterých se vojáci dotýkají při plnění uloženého úkolu, za použití vojenských dekontaminačních souprav. Osobní zbraně a jiné menší předměty se očišťují na celém povrchu.

Vojskové dekontaminační soupravy jsou prostředky k provádění dekontaminace VTM jednotek vlastními silami. Patří do výbavy jednotlivce, bojové techniky a dopravních prostředků. Některé odmořovací soupravy lze použít i pro dezaktivaci a dezinfekci.

Odmořovací souprava UOS-1/M je určena k částečnému odmoření a dezinfekci osobních zbraní, popřípadě součástí VTM, se kterými přichází jejich obsluha do bezprostředního styku (v krajním případě ji lze použít k odmořování povrchu lidské kůže a výstroje).

Odmořovací souprava UOS-1/M

Hlavní TTD:

rozměry	200 x 95 x 50 mm
hmotnost	0,125 kg
pracovní teplota odmořovací směsi	+60 °C
doba dosažení pracovní teploty	asi 5 min
množství připravené OS po značku LÉTO	0,75 dm ³
množství připravené OS po značku ZIMA	0,5 dm ³
doba přípravy k použití	6 až 7 min
vydatnost náplně pro odmoření plochy	0,5 m ²
obsluha	1 osoba

Odmořovací směs se připravuje bezprostředně před použitím, odmořuje všechny druhy BCHL a má dezinfekční účinky. Je silně korozivní, proto je nezbytné odmořené předměty důkladně opláchnout vodou, osušit a nakonzervovat. Barevné textilní materiály odbarvuje a snižuje jejich mechanickou pevnost. Při styku s nechráněnou pokožkou působí dráždivě. V případě požití je toxická.

Souprava je složena z nepromokavého obalu, 2 ks tkaniny a sáčku obsahujícího látky pro přípravu odmořovací směsi (chlornan vápenatý, detergent, hydroxid sodný, močovina).

- *Nepromokavý obal* - může sloužit k nabírání vody pro přípravu odmořovací směsi. Na zadní straně obalu je vytištěn návod k použití.
- *Dva kusy tkaniny* - o rozměrech 200 x 200 mm, ve kterých je zabalen sáček s odmořovacími látkami, slouží k odsávání kapek BCHL z kontaminovaných předmětů a k nanášení odmořovací směsi. Roztržením tkanin v místě nastřížení se připraví 4 ks tampónů;
- *Sáček z plastické hmoty* - slouží k přípravě odmořovací směsi. Na sáčku jsou vytištěny dvě značky "LÉTO" a "ZIMA", které slouží k odměření náplně vody podle okolní teploty. Při teplotě pod +10 °C se plní sáček vodou po značku "ZIMA" a při teplotě nad +10 °C po značku "LÉTO".

Chlornan vápenatý rozkládá BCHL chemickou reakcí. Detergent umožňuje smáčení zamaštěných povrchů odmořovaných předmětů a účinnější rozpouštění BCHL. Hydroxid sodný a močovina slouží k ohřevu směsi na požadovanou teplotu.

Automobilní odmořovací soupravy AOS-1 a AOS-2 jsou určeny k provádění částečné, popř. po doplnění potřebného množství dekontaminačních náplní i úplné dekontaminace VM. Kapalná směs se nanáší na kontaminované povrchy nástřikem a roztírají se kartáčem.

Souprava AOS-1 je určena k dekontaminaci techniky, která nemá výstup tlakového vzduchu (kompresor). Kapalná směs je vytlačována z nádoby (baňka na PHM) a rozstříkována přetlakem vzduchu vytvářeným hustilkou z výbavy vozidla.

Souprava AOS-2 je určena k dekontaminaci techniky, která má výstup tlakového vzduchu. Kapalná směs je nasávána z nádrže ejektorem a rozstříkována proudícím vzduchem.

Automobilní souprava AOS-1

Automobilní souprava AOS-2

Hlavní TTD jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka TTD zavedených automobilových odmořovacích souprav

TTD/Souprava AOS	souprava AOS - 1	souprava AOS - 2
rozměry soupravy v brašně	440 x 290 x 100 mm	
hmotnost soupravy v brašně bez náplní	4,95 kg	3,3 kg
objem nádrže	20 dm ³	
objem náplně odmořovací (dezaktivací)	18 dm ³	
doba pro nepřetržité vystřikání náplně	40 min	
přetlak vzduchu v baňce	80 kPa	
doba přípravy k použití	6 - 7 min	
teplotní provozuschopnost souprav	- 30 °C až + 50 °C	
vydatnost náplně pro odmoření (dezaktivaci) plochy	6 (nad 10°C) až 12 (pod 10°C) m ²	
obsluha	1 – 2 osoby	

Souprava AOS-1 se skládá z obalu, proudnice s kohoutem, tryskou a rozprašovací jehlou, kartáče s krytem, uzavíracího víčka, pryžových spojek, hadice, ventilového nástavce s ventilkem, spirál, upínacího rámu, sáčku s náhradními díly a návodu k obsluze.

Souprava AOS-2 se skládá z obalu, proudnice s ejektorem, tryskou a rozprašovací jehlou, kartáče s krytem, uzavíracího víčka, pryžových spojek, hadice, prodlužování hadice na vzduch, spirál, sáčku s náhradními díly a návodu k obsluze.

K oběma soupravám jsou dodávány 2 ks náplně č. 1 a 5 ks náplní č. 2. Dále je využíván doplňkový materiál z výbavy vozidla (uživatele) a to baňka na PHM, hustilka (pro soupravu AOS-1) a hadice na vzduch (pro soupravu AOS-2).

Popis soupravy AOS-1

Upínací rám zpevňuje baňku proti deformacím vlivem přetlaku vzduchu. Vzduch z hustilky proudí do baňky přes zpětný ventil ve ventilovém nástavci, přišroubovaném na koleně vzduchové trubky uzavíracího víčka. Na vzduchové trubce je pojistný ventil tvořený pryžovou trubičkou, která překrývá malý otvor ve stěně vzduchové trubky. Pojistný ventil chrání baňku proti poškození přetlakem vzduchu. Přetlakem vzduchu je kapalina vytlačována z baňky stoupací trubkou, napojenou pryžovou spojkou k uzavíracímu víčku do hadice a přes kohout proudnicí do trysky s rozprašovací jehlou. Na ústí proudnice je našroubován kartáč. Oba připojené konce hadice jsou chráněny proti přiškrtnutí spirálami.

Popis soupravy AOS-2

Tlakový vzduch je přiváděn hadicí napojenou přes nátrubek na proudnici do ejektoru. V ejektoru vzniká podtlak, kterým je nasávána kapalina z baňky hadicí napojenou na uzavírací víčko a stoupací trubku. Nasávaná kapalina je v ejektoru strhávána proudícím vzduchem a rozprašována tryskou. Proti přiškrtnutí je hadice chráněna spirálou a očkem na proudnici.

Odmořovací souprava OS-3 je určena k částečnému (popř. po doplnění potřebného množství náplní odmořovací směsi i k úplnému) odmořování povrchů VM rozstříkáním odmořovací směsi OR-3. Souprava OS-3 se napájí elektrickou energií z palubní sítě vozidla. (OS-3 /12 V – délka kabelu 10 m, OS-3 /24 V – délka kabelu 15 m). Jejich provedení se od sebe odlišují v použitých motorech čerpadel, délce a průřezu napájecího kabelu. Ostatní díly a součástky jsou vzájemně zaměnitelné. Modernizovaná verze soupravy pod označením OS-3M se od zavedených souprav OS-3 liší zejména tím, že má zabudovaný nový napájecí blok, který umožňuje její použití v širším rozsahu napětí (12 až 24 V).

Obrázek 5-5 Odmořovací souprava OS-3

Hlavní TTD:

rozměry základní soupravy	320 x 120 x 320 mm
rozměry zásobníku směsí	320 x 120 x 200 mm
hmotnost soupravy	16,5 kg
doba vystřikání 1 dm ³ směsi	90 s
sací výška při sání z libovolné nádrže	3 m
vzdálenost ústí trysky od povrchu	0,1 až 0,5 m
doba přípravy k použití	5 min
maximální doba jednoho pracovního cyklu (10 plechovek)	20 min
teplotní provozuschopnost pro nanášení směsí	-25 - +50 °C
1 plechovkou s OR-3 lze odmořit povrch kontaminovaný zpuchýřujícími BCHL o ploše	4 m ²
1 plechovkou s OR-3 lze odmořit povrch kontaminovaný nervově paralytickými BCHL o ploše	do 10 m ²
obsluha	1 osoba

Souprava OS-3 je složena ze základní soupravy a zásobníku směsí. Základní souprava obsahuje obal, držák obalu se závlačkou, stříkací pistoli s kabelem, plechovku s odmořovací kapalnou směsí, hadicový nástavec, soupravu náhradních dílů a náhradní automobilní vidlici, olejničku s náplní oleje, jehlu pro čištění trysky, šroubovák, hadr k údržbě soupravy, návod k obsluze a údržbě, záznamník a šrouby s maticemi k upevnění držáku obalu v technice. Zásobník směsí obsahuje obal, držák obalu se závlačkou, 3 ks plechovek s odmořovací směsí OR-3 (každá o objemu 1 dm³), stírací hadry a šrouby pro upevnění držáku v technice.

Postupy provádění částečné dekontaminace

Částečná dekontaminace ručních zbraní

Odmořování a dezinfekce ručních zbraní (pistole, samopaly, kulomety a pancéřovky) se zpravidla uskutečňuje přímo u jednotek pomocí dekontaminační soupravy UOS-1/M. Každý voják si odmořuje (dezinfikuje) vlastní zbraň.

Při odmořování nebo dezinfekci osobní zbraně se postupuje takto:

- a) roztrhnou se 2 kusy tkaniny, které jsou uloženy v soupravě UOS na 6 dílů a stočením se z nich zhotoví tampóny;
- b) prvním tampónem se důkladně odsají kapky bojové chemické látky, popřípadě odstraní větší nánosy konzervační látky;
- c) druhým tampónem se nanese na zbraň dekontaminační směs a důkladně se rozetře po celé zbraně;
- d) třetím tampónem se po 2 až 5 minutách nanese nová dávka dekontaminační směsi;
- e) čtvrtým tampónem se setrou zbytky dekontaminační látky ze zbraně;
- f) pátým navlhčeným tampónem se celá zbraň důkladně otře a zbaví se zbytků dekontaminační látky;
- g) šestým tampónem se zbraň otře do sucha a nakonzervuje se;
- h) kontaminované tampóny se odloží do předem připravené jámy a zasypou se zeminou nebo se likvidují jiným stanoveným způsobem.

Není-li k dispozici souprava UOS, otírá se zbraň tampóny namočenými do dezaktivního roztoku, vodného roztoku mycích prostředků nebo otíráním suchými kusy tkaniny nebo jinými výpomocnými prostředky. Při tomto způsobu odmořování je však nutno předpokládat pouze částečné odmoření.

Ruční zbraně lze odmořovat všemi dekontaminačními soupravami a zařízeními pomocí vybraných dekontaminačních směsí.

Dezaktivace ručních zbraní se zpravidla uskutečňuje otíráním suchými tampóny vyhotovenými z kusů vhodné tkaniny nebo ometáním nekontaminovanými větvemi, slámou, trávou nebo jinými vhodnými předměty.

Při dezaktivaci pomocí tampónů nebo ometáním se zbraně postaví na návětrnou stranu do svislé nebo šikmé polohy a očišťují se shora dolů. Osoby přitom stojí stranou. Jsou-li použity textilní tampóny, je nutno je při práci průběžně otáčet a jsou-li celé kontaminované, odloží se. Není-li dezaktivace zbraní suchými tampóny nebo ometáním dostatečná, doplňuje se dezaktivací nevlhčenými tampóny nebo omýváním.

Při dezaktivaci tampóny navlhčenými v dezaktivací směsi, vodě nebo rozpouštědlech se postupuje následovně:

- a) připraví se 3 až 5 tampónů z kusů vhodné tkaniny;
- b) zbraň se postaví do svislé nebo šikmé polohy a navlhčenými tampóny se dvakrát až třikrát otře celý povrch zbraně shora dolů;
- c) suchými tampóny se zbraň vytře do sucha a nakonzervuje se;
- d) kontaminované tampóny se odkládají do předem připravené jámy a zasypou se zeminou nebo se likvidují jiným stanoveným způsobem.

Částečná dekontaminace tanků a obrněných transportérů

Částečné odmořování nebo dezinfekce tanků a obrněných transportérů se uskutečňuje pomocí dekontaminační soupravy OS-3 popřípadě jinými vhodnými prostředky. Postup při částečném odmořování a dezinfekci stanoví velitel na základě druhu kontaminace, bojové situace a dostupných prostředků.

Při částečném odmořování nebo dezinfekci tanku je nutno věnovat pozornost především dekontaminaci povrchu věže, příklopů, průlezů, všech průzorů, ovládacího ústrojí protiletadlového kulometu, skříňky s náradím umístěné vně tanku, ženijního náradí, víka plnicího hrdla palivové nádrže, krytu nad motorem a všech míst, kterých se osádka dotýká při nasedání.

Při částečném odmořování nebo dezinfekci obrněného transportéru je nutno věnovat pozornost především dekontaminaci dveří, kapoty, průlezů a míst, kde jsou rozmístěny osoby a výzbroj.

Vnitřní povrchy bojového prostoru tanku a obrněného transportéru kontaminované parami BCHL se odmořují provětráváním se zapnutými ventilátory a otevřenými příklopy a dveřmi nebo omýváním mycími roztoky, popřípadě rozpouštědly. Není-li kontrolou zjištěna přítomnost BCHL, je možno pobývat v tanku (obrněném transportéru) bez ochranných masek.

Částečná dezaktivace tanků a obrněných transportérů se uskutečňuje tak, že se nejprve dezaktivují vnitřní části otíráním textilními tampóny, které jsou buď suché nebo namočené v dezaktivacím roztoku, vodě nebo naftě.

Zvláštní důraz se klade na povrch vnitřní části bojového prostoru a prostoru pro řidiče, dále se dezaktivují zbraně, ovládací prvky, poklopy, průlezy, povrch věže, čelní část vozidla a další části. Ovládací prvky zbraní a spojovací prostředky se pak vytírají do sucha.

Po dezaktivaci vnitřních částí vydá velitel vozidla pokyn k očištění vnějšího povrchu techniky. Částečná dezaktivace vnějších částí se uskutečňuje ometáním.

Částečná dekontaminace automobilů

Částečné odmořování nebo dezinfekce automobilů se uskutečňuje pomocí vojenských dekontaminačních souprav a vykonávají ji řidič vozidla s pomocníkem. Očišťují se především ty části povrchu automobilu, se kterými přichází řidič do styku při ovládání vozidla.

Při částečném odmořování nebo dezinfekci automobilu se očišťují především dveře, kabina, skla oken z vnější strany, nárazník, blatníky, stupátka, hrdlo a uzávěry palivové nádrže, při dezinfekci navíc vnitřní část kabiny, sedadlo v kabině, volant, řadicí páky, pedály a ostatní potřebné ovládací prvky.

Přeppravují-li se na korbě automobilu osoby, očišťuje se i záď vozidla z vnější strany a vnitřní část korby. Není-li dostatek času, očišťují se pouze lavičky a opěradla.

Při dekontaminaci vojenskými dekontaminačními soupravami se otírají uvedená místa kartáči. Při použití jiných vhodných prostředků se musí nejprve odstranit viditelné kapky BCHL a potom se kontaminovaný povrch otírá tampóny z tkaniny namočenými ve vodě nebo pohonných hmotách. Na závěr se očištěný povrch otře do sucha.

Částečnou dezaktivaci automobilu uskutečňuje řidič vozidla, který nejdříve dezaktivuje vnitřní části vozidla pomocí tampónů z vhodné tkaniny a poté přistoupí k dezaktivaci vnějšího povrchu vozidla, kterou provádí ometáním.

Je-li automobil vybaven kompresorem, lze těžko přístupná místa kontaminovaného automobilu ofoukat pomocí stlačeného vzduchu. Dále se musí ty části automobilu, s nimiž přichází řidič do styku otřít nejdříve vlhkými a potom suchými textilními tampóny.

Není-li takto provedená dezaktivace dostatečně účinná, je třeba vozidlo dezaktivovat pomocí vojenských dekontaminačních souprav s dezaktivací směsí.

Částečná dekontaminace letecké techniky

Částečné odmořování nebo dezinfekce letounu nebo vrtulníku se uskutečňují otíráním textilními tampóny namočenými v leteckém palivu nebo omýváním mycími roztoky, které je vhodné ke zvýšení účinnosti ohřát.

Dekontaminují se pouze ta místa na letounu, se kterými přichází osádka do styku v průběhu plnění bojového úkolu (kabina, otvory pro doplňování leteckých pohonných hmot, plnění vzduchem a kyslíkem, závěsy na přídatné nádrže a výzbroj, prostor pro nabíjení kanónů a

kulometů, prostor pro fotokamery a místa, kterých se osádka dotýká při vstupu do letounu nebo vrtulníku).

K dekontaminaci letecké techniky se nesmí používat chlornanová dekontaminační směs, dekontaminační směsi č. 1, 2 a 3 dekontaminační směs ODS-4.

Částečná dezaktivace letounů (vrtulníků) se uskutečňuje před vzletem k plnění bojového úkolu a po přiletu, aby nedošlo k ohrožení pilota a technického personálu radioaktivním zářením.

Částečná dezaktivace letecké techniky se uskutečňuje tak, že se nejprve technika ometá pomocí kartáčů a košťat a otírá se suchými textilními tampóny. Není-li tento způsob dostatečně účinný, použijí se k otírání tampóny namočené v dezaktivací směsi, ve vodě nebo v leteckém palivu.

Je-li po přiletu letounu kontaminace vyšší než je přípustná norma a dovoluje-li to bojová situace, provádí se úplná dezaktivace.

Postupy částečné dekontaminace jiných typů techniky a výzbroje lze nalézt ve vnitřním předpise rezortu MO Vševojsk-2-11.

2. REALIZACE ÚPLNÉ DEKONTAMINACE

Dekontaminace techniky, materiálu, terénu, staveb a osob se uskutečňuje s využitím dekontaminačních procesů, technologií, principů, postupů, látek, směsí, roztoků a technických prostředků. Pojetí její realizace je u AČR a HZS ČR chápáno odlišně, což mimo jiné plyne z jejich působnosti v organizační struktuře MO ČR a MV ČR, právního postavení a odpovědnosti, rozdílného vybavení technickými prostředky a charakteru jejich předurčení k likvidaci následků po použití ZHN ve válečném či mírovém stavu anebo mimořádné události spojené s únikem nebezpečné látky. V následující části je uvedena základní charakterizace pojetí realizace dekontaminace v AČR.

Zásady úplné dekontaminace

Úplnou dekontaminaci vojsk organizují velitelé a štáby svazků (útvárů) a velitelé jednotek. Spočívá v dezaktivaci, odmoření a dezinfekci výzbroje, techniky, munice a ostatního materiálu, PIO a výstroje vojsk a je-li to nezbytné i v dekontaminaci osob.

Úplnou dekontaminaci provádí všechny jednotky vlastními pomocí předepsaných vojskových prostředků a jednotky RCHB ochrany (dekontaminace) CHV. Dekontaminaci osob mohou provádět rovněž SaP zdravotnické služby a příslušné služby logistiky. V případě nutnosti je možno dekontaminaci provádět i pomocnými improvizovanými prostředky.

Jejím cílem je co nejvíce snížit kontaminaci osob, VTM a pracovišť, umožnit úplné sejmutí ochranných prostředků a pokračovat v bojové činnosti bez omezení, které by bylo vyvoláno používáním PIO.

Může rovněž zahrnovat dekontaminaci terénu v rozsahu nad rámec částečné dekontaminace.

Úplná dekontaminace se provádí v prostorech (na místech) dekontaminace. Pro provedení úplné dekontaminace určuje štáb svazku (útvary):

- prostory (místa) dekontaminace;
- které útvary (jednotky) a v kterých prostorech (na kterých místech) dekontaminaci provedou;
- rozsah dekontaminace, vyčleněné SaP k provedení dekontaminace;
- čas a průběh dekontaminace v každém prostoru (na každém místě dekontaminace - MD);
- způsob činnosti útvarů (jednotek) po provedení dekontaminace.

Úplná dekontaminace jednotek (útvarů) se provádí se souhlasem velitele útvaru (svazku) zpravidla po splnění bojového úkolu. Dekontaminaci organizuje a řídí štáb svazku (útvary) za bezprostřední účasti specialistů CHV.

Ochranu a obranu prostoru (místa) dekontaminace, jeho maskování, pořádkovou službu a regulaci pohybu útvarů (jednotek) mimo vlastní MD organizuje štáb svazku (útvary).

Splnění úkolů úplné dekontaminace musí umožnit činnost osob bez PIO nasazených v ochranné poloze.

Úplná dekontaminace se provádí v prostoru dekontaminace, obvykle v nekontaminovaném terénu, na osách přesunu vojsk po jejich vyvedení z pásem (prostorů) kontaminace a podle možnosti mimo účinný dostřel ručních zbraní a protitankových prostředků nepřítele.

Prostor zpravidla zahrnuje výchozí prostory a prostory soustředění dekontaminovaných útvarů (jednotek) a 1 až 3 MD, zřizovaných vlastními silami jednotek za použití vlastních prostředků dekontaminace nebo rozvinovaných jednotkami dekontaminace chemického vojska. Velikostí musí prostor dekontaminace odpovídat prostoru soustředění daného svazku (útvary, jednotky). Schematické znázornění MD je vyobrazeno v příloze č. 3.

Jednotlivá MD se rozvinují s předstihem před příchodem kontaminovaných vojsk nebo z chodu v případě, že kontaminovaná vojska jsou již v prostorech dekontaminace nebo se dekontaminace provádí v sestavě dekontaminovaných vojsk (u dělostřelectva). Pro jednotlivá

MD se vybírá terén s přirozenými maskovacími vlastnostmi poblíž nekontaminovaných vodních zdrojů podle možnosti s komunikacemi s pevným povrchem.

Místo dekontaminace obvykle obsahuje kontrolní a rozřídovací stanoviště (KRS), plochu pro dekontaminaci VM a plochu pro dekontaminaci osob a raněných.

Dekontaminaci výstroje, je-li nutná, organizují SaP příslušných služeb logistiky v prostorech dekontaminace, rozvinovaných poblíž shromaždišť kontaminované výstroje a příslušných skladů.

Odmořování terénu a komunikací provádí jednotky dekontaminace CHV a v jednotlivých případech i útvary (jednotky) druhů vojsk. Dezaktivaci úseků terénu a dekontaminaci vody provádějí jednotky ženijního vojska. Dekontaminace úseků terénu se v prvním pořadí provádí v postaveních raketových jednotek, vojska protivzdušné obrany, na MV, letištích a obvazištích. Objekty a stavby dekontaminují zpravidla jejich uživatelé.

Dekontaminaci úseků terénu, cest a zvláště důležitých objektů zabezpečuje zpravidla nadřízený jednotkami dekontaminace. Dekontaminaci obranných objektů, okopů, zákopů, spojovacích zákopů a pohotovostních úkrytů zabezpečují jejich uživatelé vlastními SaP.

Úplná dekontaminace se organizuje v období přípravy obrany zpravidla před zaujetím plánovaných prostorů. V průběhu obrany pak po odražení útoku nepřítele, a to bezprostředně v prostorech obrany vlastními silami s využitím vojskových prostředků dekontaminace nebo vyvedením kontaminovaných jednotek (zejména druhých sledů a záloh) na MD, zřizované jednotkami CHV.

Zejména pro dekontaminaci druhých sledů (vševojskových záloh) a záloh druhů vojsk se využívá průjezdných MD, rozvinovaných v hloubce obrany mimo předpokládaný směr útoku nepřítele.

Při organizaci dekontaminace se vždy musí přihlížet k nutnosti zabezpečení odolnosti obrany a pohotovosti vojsk k okamžité činnosti.

Ochranné objekty v prostorech obrany, rozmístění a v palebných postaveních vojska částečně dekontaminují převážně vlastními SaP. Jednotky dekontaminace CHV se používají k odmořování a dezinfekci vybraných ochranných objektů, úseků terénu a cest na MV, obvazištích, letištích, přepravištích přes vodní toky, přísunových a odsunových komunikacích.

Zásady organizace úplné dekontaminace za útoku

Hlavními úkoly dekontaminace při přípravě útoku jsou dekontaminace výzbroje a techniky útvarů (jednotek) prvního sledu, dělostřelectva, jednotek protiletadlového vojska ve výchozím prostoru do zahájení přesunu a dekontaminace poškozené výzbroje a techniky nebo techniky bez osádek, vyproštěné z kontaminovaných prostorů.

Úplná dekontaminace útvarů (jednotek) prvního sledu, MV, dělostřelectva a protiletadlového vojska prováděná zpravidla silami CHV musí být ukončena do zahájení přesunu vojsk z výchozího prostoru. Ostatní útvary (jednotky) provádí obvykle úplnou dekontaminaci vlastními SaP.

Při přesunu svazku (útvaru) na čáru přechodu ke zteči se úplná dekontaminace obvykle provádí pouze u útvarů (jednotek) druhého sledu, záloh a SaP logistické podpory. Útvary (jednotky) prvního sledu provádějí úplnou dekontaminaci pouze v tom případě, jestliže ztratily bojeschopnost.

U dělostřelectva svazku (útvaru) a ostatních SaP palebného ničení se úplná dekontaminace provádí v závislosti na situaci buď do zahájení palebného ničení nepřítele, nebo po splnění palebných úkolů, obvykle přímo v zaujatých palebných postaveních.

Útvary (jednotky) prvního sledu, které neztratily bojeschopnost, mohou při přesunu na čáru přechodu ke zteči provést částečnou dekontaminaci, jestliže to neohrozí plnění jejich úkolu.

V průběhu útoku se u prvních sledů provádí pouze částečná dekontaminace. Úplná dekontaminace se provádí se souhlasem velitele svazku u útvarů (jednotek) druhého sledu (zálohy), záloh druhů vojsk, SaP logistické podpory. Úplná dekontaminace SaP palebného ničení může být provedena v palebných postaveních a prostorech bojového rozmístění v přestávkách mezi plněním jejich palebných úkolů nebo při přesunech do nových postavení (prostorů).

Dekontaminaci úseků terénu, komunikací a přepravišť za útoku obvykle provádí, jestliže je to nutné, útvary (jednotky) CHV operačního uskupení nebo sil podpory.

Úplnou dekontaminaci hlavních prvků operační (bojové) sestavy obvykle provádí chemická záloha svazku v plánovaných prostorech dekontaminace. Chemické záloze se pro dekontaminaci za útoku stanovují prostory dekontaminace, ve kterých se rekognoskují a připravují MD.

Zásady organizace úplné dekontaminace za přesunu

Úplná dekontaminace vojsk se provádí SaP jednotek CHV nadřízeného stupně a pak SaP přesunujících se vojsk. K jejímu provádění mohou být, po dohovoru se státními orgány, využita i vhodná zařízení na teritoriu.

Úplná dekontaminace svazků, útvarů a jednotek se za přesunu organizuje po překonání kontaminovaných prostorů v prostorech určených na osách přesunu nebo před vstupem do prostoru denního (nočního) odpočinku nebo před vstupem do prostoru, jež je cílem pochodu. Jednotky dekontaminace se přesunují zpravidla v proudech hlavních sil, nebo mohou být do předpokládaných prostorů dekontaminace předsunuty a MD rozvinují zpravidla na záložních komunikacích nebo příčných silnicích a komunikacích.

Dekontaminace kontaminovaných úseků os přesunu, přepravišť a dalších objektů na osách přesunu provádí v nezbytných případech útvary (jednotky) CHV. Pro splnění úkolu mohou jimi být posilovány SaP silniční a pořádkové služby nebo i dočasně podřízeny správci úseků přepravy (přepravišť).

Úplná dekontaminace se při přepravě uskutečňuje podle rozhodnutí velitele, který přepravu organizuje, SaP přepravovaného svazku, útvaru, jednotky, zpravidla v prostorech vyložení (přeložení, ve shromaždišti) nebo v průběhu přepravy ve zvlášť určených stanicích. K dekontaminaci mohou být použita také stalá a dočasná zařízení železnice.

Dekontaminaci pracovišť v nakládacích a vykládacích stanicích provádí v nezbytných případech SaP CHV operačního svazu (divizního úkolového uskupení).

Vševojskové prostředky k provádění úplné dekontaminace ve výbavě všech druhů vojsk jsou:

- a) odmořovací souprava OS-3 pro úplné odmoření VM;
- b) automobilní odmořovací soupravy AOS-1 a AOS-2 pro úplnou dezaktivaci, odmoření a dezinfekci VM.

Pro výše uvedené soupravy platí, že úplnou dekontaminaci VTM lze provést pouze po doplnění těchto souprav odmořovacími a dezaktivacími náplněmi nad rámec vezených (předepsaných) zásob u jednotlivých typů VTM. Velitelé v rámci plánování dekontaminace jednotky (útvaru) vyžadují doplnění od nadřízeného stupně nebo orgánů logistické podpory vlastní jednotky.

Dekontaminace vojsk prováděná jednotkami CHV

Zásady provádění úplné dekontaminace jednotkami CHV

Jednotky dekontaminace CHV provádí úplnou dekontaminaci jednotek (útvarů, zařízení) v souladu se zásadami uvedenými v předchozích podkapitolách. Možnosti a kapacity jednotek dekontaminace jsou omezené z důvodu časové a materiálové náročnosti procesu úplné dekontaminace a proto působí vždy jen ve prospěch nejdůležitějších prvků bojové sestavy, stanovených v rámci plánování operace.

Prostředky pro úplnou dekontaminaci VM zavedené v AČR a patřící do výzbroje jednotek dekontaminace CHV jsou následující:

- a) chemický rozstřikovací automobil ARS-12M;
- b) zařízení pro speciální očistu bojové techniky LINKA-82;
- c) zařízení pro dekontaminaci bojové techniky LINKA-08;
- d) automobil chemický rozstřikovací ACHR-90M;
- e) směšovač EDS;
- f) malý dekontaminační automobil MDA.

Jednotky dekontaminace rozvinují k zabezpečení plnění úkolů MD v prostorech stanovených v rámci plánování operace. Tyto prostory jsou zpravidla, pokud to situace dovolí, předem rekognoskována.

Místo dekontaminace je vymezený úsek terénu, který je vybavený technikou a prostředky k provádění dekontaminace. Na MD se provádí úplná dekontaminace výzbroje, VM, munice a jiného materiálu a dekontaminace nebo hygienická očista osob. MD zahrnuje tyto části:

- a) KRS;
- b) plochu dekontaminace výzbroje, vojenské techniky, munice a jiného materiálu;
- c) plochu pro dekontaminaci osob (PDO) a raněných.

Celé MD a jednotlivé plochy jsou vždy rozděleny na část čistou (nekontaminovanou) a nečistou (kontaminovanou).

Jednotky před příchodem na MD zaujímají vyčkávací prostor a po projití MD se shromažďují ve shromaždišti. Tyto prostory nejsou součástí MD.

Před příchodem na MD se vojenská technika, výzbroj, munice a ostatní materiál připraví k úplné dekontaminaci.

Vstup jednotky na DM organizuje a řídí velitel dekontaminované jednotky (útvaru). Před zahájením dekontaminace provede velitel kontaminované jednotky s velitelem DM součinnostní dohovor, na jehož základě seznámí jednotku s rozmístěním jednotlivých ploch

a pracovišť a se způsobem dekontaminace na jednotlivých plochách. Při součinnostním dohovoru se upřesňují:

- a) počet a druh kontaminované techniky;
- b) druh a způsob kontaminace;
- c) způsob příchodu a odchodu dekontaminované jednotky a organizace práce na MD;
- d) umístění KRS, způsob a organizace dozimetrické a chemické kontroly (DCHK);
- e) počet osob potřebných k zajištění činností na pracovních plochách;
- f) způsob výměny prádla, výstroje a PIO;
- g) podíl dekontaminované jednotky na zabezpečení bojové činnosti (obranu prostoru MD řídí velitel dekontaminované jednotky, za přímé zajištění pracovních ploch odpovídá velitel MD);
- h) časová kalkulace prací na MD;
- i) stanoviště velitele (zástupce) dekontaminované jednotky a stanoviště velitele MD;
- j) spojení na MD.

Na závěr účastníci dohovoru podepisují zápis. Vzor součinnostního dohovoru je uveden ve vnitřním předpisu MO Vševojsk-2-11.

Na základě výsledků součinnostního dohovoru určí četám (družstvům) pořadí průchodu MD a způsob úpravy vnějšího i vnitřního povrchu techniky k provedení úplné dekontaminace, kterou vykonávají obsluhy (osádky) před příchodem na MD. V průběhu dekontaminace udržuje velitel dekontaminované jednotky spojení s velitelem MD a řídí se jeho pokyny.

Kontrolní a roztřídňovací stanoviště

Na KRS se vstupní DCHK zjišťuje stupeň a upřesňuje druh kontaminace VTM a osob, provádí se třídění techniky a osob a jejich regulace na jednotlivé plochy MD. Bývá zpravidla místem sesednutí osob z vozidel. Na KRS se zpravidla provádí součinnostní dohovor s velitelem kontaminované jednotky. Současně je velitelským stanovištěm velitele MD. Pro plnění úkolu se mimo přístrojů pro zjišťování BCHL a RL vybavuje schémata pracovních ploch, nezbytnými dokumenty k řízení a velení a pro regulaci a spojení.

Po příchodu na KRS jsou kontaminované jednotky odesílány se svou technikou pod velením organických velitelů na plochu dekontaminace. Osoby, které nemají výzbroj nebo techniku, jsou odesílány přímo na plochu dekontaminace osob, v případě, že osoby, výzbroj a materiál nejsou kontaminovány, odesílají se přímo do shromaždiště.

Dekontaminace vojenského materiálu

Podstatou působení technických prostředků při dekontaminaci VM, objektů i terénu je aplikace kapalných dekontaminačních směsí na jejich vnější, popřípadě vnitřní povrchy. Výběr směsi je závislý zejména na typu kontaminace, potom rozlišujeme dezaktivací, odmořovací nebo dezinfekční směsi, a dále na meteorologických podmínkách, kdy lze použít ohřáté vodné směsi do +5 °C a směsi na bázi organických rozpouštědel (tzv. nevodné směsi), použitelných až do -40 °C.

Dekontaminace vnějších povrchů VM je prováděna nástřikem dekontaminačních směsí jednak s využitím proudnic různých typů (hovoříme o tzv. „stacionárním nebo proudnicovém způsobu“), který je prováděn na ploše odpovídající počtu dekontaminačních vozidel, nebo s využitím průjezdných rámových linek rozvinutých na komunikacích (tzv. „kontinuální“ nebo také „průjezdný“ způsob).

Oba výše uvedené způsoby dekontaminace mohou být řešeny jako jedno-, dvou- nebo tříetapové. Tříetapový způsob zahrnuje hrubý oplach technikou tlakovou vodou (cca 8-9 MPa), nástřik dekontaminační směsi a následný oplach vodou. Dvouetapový potom zahrnuje pouze první dvě etapy výše uvedené, jednoetapový potom zahrnuje pouze nástřik dekontaminační směsi. Poslední je typický zejména pro odmořování v zimním období.

Plocha pro dekontaminaci bojové techniky zahrnuje vhodnou síť zpevněných komunikací, nebo vhodnou plochu terénu a vodních zdrojů s dostatečnou kapacitou vody. Výběr vhodného prostoru je zásadní, neboť při použití „kontinuálního“ způsobu dekontaminace může v závislosti na typu kontaminace, použité dekontaminační směsi a meteorologických podmínkách potřebná délka dosahovat až 2 km.

Jednotka, která se dostavila na plochu pro dekontaminaci VM (tedy vojenské techniky, výzbroje, munice a jiného materiálu), která je vybavena chemickými rozstřikovacími automobily, tj. při stacionární dekontaminaci, umístí podle pokynů obsluhy plochy dekontaminace zbraně a techniku na jednotlivá pracoviště.

Velitel jednotky určí, kdo zůstane na ploše k provedení dekontaminace a sám zůstává na ploše do ukončení procesu dekontaminace. Určení příslušníci pod metodickým vedením obsluh chemické techniky provádí dekontaminaci výzbroje a techniky předepsaným způsobem.

Po aplikaci odmořovacích a dezinfekčních směsí se tyto nechají předepsanou dobu působit (přibližně 30-45 minut) a následně se provede jejich oplach vodou. Po přesunu techniky na čistou část plochy pro dekontaminaci výzbroje a techniky se provede výstupní DCHK. Je-li

stupeň kontaminace vyšší než připouštějí normy, rozhodne velitel MD (plochy dekontaminace) o nezbytnosti a způsobu opakování dekontaminace.

Dekontaminace vnitřních povrchů se provádí metodami popsány v částech týkajících se částečné dekontaminace.

Po ukončení dekontaminace, řidiči techniku přemístí do shromaždiště a následně se vracejí k provedení úplné dekontaminace osob.

Na ploše dekontaminace VM s průjezdní linkou pro dekontaminaci bojové techniky sesednou osádky (obsluhy) na KRS. Ve vozidlech zůstávají pouze řidiči a velitel prvního vozidla. Osádky odejdou podle potřeby na plochu pro dekontaminaci osob. Po průjezdu dekontaminační linkou je provedena DCHK a následně se vozidla přesunou do shromaždiště jednotky. Osoby se následně vracejí na plochu pro dekontaminaci osob.

Dekontaminace osob

Úplná dekontaminace osob je prováděna na PDO a spočívá v dekontaminaci (hygienické očištění) celého povrchu těla teplou vodou a speciálními detergenty (mýdly) podle typu kontaminace. Pro její realizaci je v AČR zavedena souprava pro dekontaminaci osob SDO.

Dekontaminace je spojena s dekontaminací osobních zbraní, dekontaminací PIO, které nemají charakter jednorázových (jako např. JP-90 po kontaminaci BCHL). V případě kontaminace výstroje (prádla) je součástí dekontaminace také její výměna za čistou. Plnění těchto úkolů zajišťují jednotky logistické podpory útvaru (svazku), jehož je kontaminovaná jednotka (útvár) součástí.

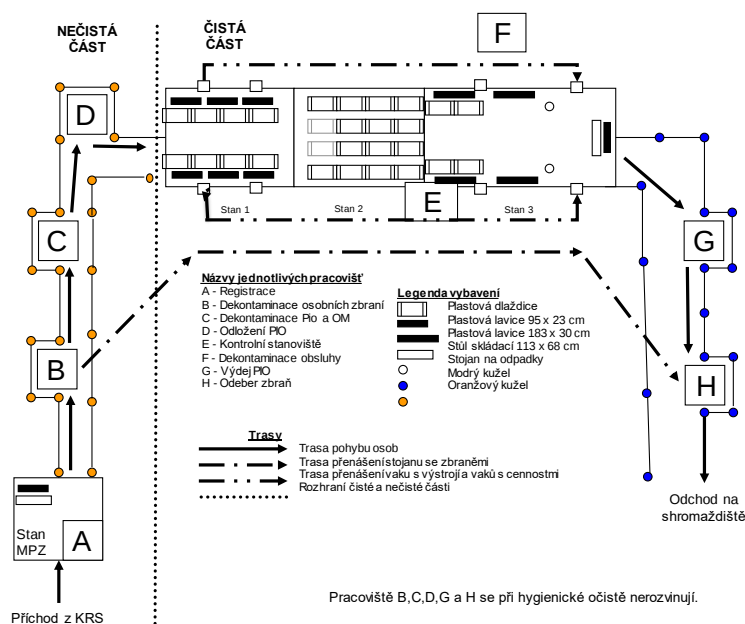
Plocha pro dekontaminaci osob nebo raněných se rozvíjí na vhodném úseku terénu, pokud možno co nejblíže KRS, z důvodu co nejkratšího přesunu kontaminovaných osob, a který umožňuje rozvinutí všech pracovišť. Pokud není k dispozici vhodný terén s vodním zdrojem, je nutno organizovat dovoz vody k provedení dekontaminace (hygienické očištění).

Plocha pro dekontaminaci osob se dělí na dvě základní části:

- čistou část a
- nečistou část.

Rozhraní mezi čistou a nečistou částí je tvořeno vytyčovací páskou (1) a pro její zvýraznění je doplněno informačními tabulemi s nápisem „Čistá část“, „Nečistá část“. PDO

musí být budována tak, aby vítr foukal vždy z čisté na nečistou část. PDO tvoří průběžnou linku, jež se skládá z jednotlivých pracovišť, která jsou označena informačními tabulemi.

Osoby, které se mají zúčastnit dekontaminace, přicházejí na nečistou část po trase vyznačené červenými praporky, která je na začátku označena „Plocha pro dekontaminaci osob“.

Před příchodem na první pracoviště jsou osoby poučeny a jsou z jejich středu vybráni pomocníci pro zabezpečení chodu soupravy pro dekontaminaci osob (SDO).

Souprava pro dekontaminaci osob je tvořena jednotlivými pracovišti, kde se provádí úkony dle pokynů na informačních tabulkách s piktogramy. Rozložení plochy a způsob provádění procesu je odlišný pro DE či HO osob a provádění procesu dekontaminace raněných. Celá plocha je rozdělena na čistou a nečistou část. Rozhraní je zvýrazněno barevně a pomocí informačních tabulí. Příchod osob a vytýčení jednotlivých pracovišť je provedeno červenými kužely propojenými červeným lanem a jejich odchod je vytýčen modrými kužely propojenými modrým lanem. Označení jednotlivých činností je provedeno v českém i anglickém textu a znázorněno piktogramem.

Plocha pro dekontaminaci osob

Názvy pracovišť:

1. Registrace
2. Dekontaminace osobních zbraní
3. Dekontaminace vybraných PIO a ochranné masky OM
4. Odložení PIO

5. Dekontaminace osob
6. Kontrolní stanoviště
7. Dekontaminace obsluhy

AD1) Registrace

Celý proces je prováděn ve stanu MPZ, kde dojde k registraci osoby a odložení cenností. Obsluha pracoviště zapíše veškerá požadovaná data do databáze registračního programu. Osoby dostanou identifikační náramky s přiděleným čárovým kódem, z nichž příslušný náramek si nalepí na zápěstí. Tento čárový kód je identifikuje během celého procesu dekontaminace stejně tak, jako jejich osobní věci a ostatní materiál.

V případě potřeby je možno provádět registraci ve vstupní části stanu 1, či na venkovním prostranství. Umístění registrace je na rozhodnutí velitele družstva dle aktuální dispozice a potřeby. Pokud je realizován odběr osobních věcí a dokladů vloží se tyto do uzavíratelného obalu a označí identifikačním náramkem. Následně se odloží do připravené nádoby.

AD2) Dekontaminace osobních zbraní

Vybitou a zajištěnou zbraň, označí identifikačním náramkem, vloží dle typu do stojanu. Krátké zbraně jsou vloženy do připravené plastové nádoby. Dlouhé zbraně postaveny do stojanu. Stojany na zbraně jsou umístěny v zachytné vaně, v nichž probíhá proces jejich dekontaminace.

Obsluha pracoviště provede dekontaminaci osobních zbraní tak, že směs je nanášena proudnicí s kartáčem. Oplach je prováděn vodou s použitím proudnice pro oplach.

Krátké zbraně jsou vloženy do plastové perforované nádoby a ponořeny do nádoby s dekontaminační směsí, po definované době působení směsi jsou vytaženy a následně jsou opláchnuty vodou prostřednictvím proudnice pro oplach.

Pro provedení odmořování osobních zbraní s použitím OR-3 (resp. OR-3/M) je nutno do soupravy doplnit ze zásob AČR 2 soupravy OS – 3 (resp. OS-3M). Odmořování se provádí nástřikem OR-3 po němž ve stanovené době následuje oplach vodou s použitím proudnice pro oplach.

Po odkapání jsou osobní zbraně odneseny do čisté zóny, kde si je odeberou osoby opouštějící dekontaminační plochu.

AD3) Dekontaminace vybraných PIO a ochranné masky

V zachytné vaně je umístěna spreha pro nános dekontaminační směsi a následný oplach vodou pro 4 osoby současně. Tento způsob dekontaminace se realizuje pouze v případě, že

osoby jsou vybaveny izolačními ochrannými prostředky povrchu těla hermetického typu, popř. dekontaminaci jiných PIO provést dle požadavků velitele dekontaminační jednotky a možností SDO.

Po nanesení směsi na ochranný oděv osoby přejdou ke stolu mimo vanu, kde dojde k vzájemné dekontaminaci ochranné masky pomocí vatového tampónu a namíchané směsi z vědra. Použité tampony odhazují do odpadkového koše. Po provedení dekontaminace OM se opět vrátí do vany a následuje oplach ochranného obleku a masky.

AD4) Odložení PIO

Odložení PIO se provádí do připravených vaků. Vaky jsou umístěny ve vyznačeném prostoru – do jednoho odkládacího vaku je možno umístit až 12ks ochranných obleků. Přesný počet odkládaných obleků definujte v závislosti na hmotnosti a objemu jednotlivých typů ochranných obleků používaných v armádách NATO. Tyto vaky jsou určeny zejména pro uložení filtračních ochranných prostředků ochrany povrchu těla, popř. jiných typů PIO či kontaminované osobní výstroje osob.

Ochrannou masku si ponechávají v ochranné poloze. Masku se odkládá do vaků na výstroj ve stanu 1.

AD5 + 6) Dekontaminace osob a kontrolní stanoviště

Na vstupu stanu proběhne evidence osob do databáze a přidělení čárového kódu, pokud neproběhla již dříve ve stanu MPZ. Dekontaminační proces začíná ve stanu 1, kde osoby odloží ochrannou masku a osobní výstroj do připravených vaků. Ty označí příslušným identifikačním náramkem. Označení vaků identifikačním náramkem se provádí pouze v případě, že vložená výstroj bude osobě vrácena zpět ve stanu 3. V ostatních případech se vaky vyprázdní na určené místo a vrací zpět do stanu 1.

Stan je vybaven lavicemi a vaky na osobní výstroj. Stan je určen pro svlékání 12 osob současně. Uzavřené vaky na osobní výstroj odhazují odhazovými otvory na bočních stěnách stanu. Venku jsou pod otvory připravené vaky pro jejich shromažďování odhozených vaků.

Ze svlékácího stanu pokračují osoby do stanu sprchového. U vstupu jsou dvě sprchy pro nanášení roztoků s možností připojení ruční sprchy. Ve sprše jsou tři linie oplachových míst. Celkem je možno v jeden okamžik sprchovat až 12 osob. Do kterékoliv linie je možno připojit i ruční sprchu na oplach. Při dezaktivaci si NEODEKONT odebírají z vaku upevněného na konstrukci stanu. Kartáčky pro mytí těla leží pod každým sprchovým místem. Při odmořování je na osoby nanášen 5% roztok tekutého mýdla prostřednictvím sprchy pro nános roztoků.

Obdobně je při dezinfekci nanášen MANOX (při jeho aplikaci je nutné, aby osoby zavřely oči a zatajily dech!). Při výstupu ze stanu osoby prochází přes vaničku pro oplach naplněnou dezinfekčním nebo dezaktivacím roztokem.

Ve stanu 3 je místo pro usušení papírovými ručníky, oblečení do náhradního oblečení, provedení lékařské kontroly, výstupní kontroly měření radiace. Dále se zde realizuje evidence do databáze o naměřených hodnotách a výstupní kontrola čárového kódu. Veškeré doplnění náhradního oblečení je řešeno ve spolupráci s logistikou dekontaminační jednotky.

Za stanem 3 si osoby odeberou z připravených vaků nové prostředky individuální ochrany. Z ráků na zbraně si odeberou zbraň podle označených identifikačních náramků.

Poté odchází po vyznačené trase modrými kužely.

Hygienická očista osob se realizuje obdobně jako jejich dekontaminace, ale nerozvinuje se pracoviště pro dekontaminaci osobních zbraní a vybraných PIO. Pro odložení osobních zbraní se po dobu realizace HO používají pouze stojany.

AD7) Dekontaminace obsluhy

Do sprchy vstupuje obsluha v ochranných oděvech. Regulací okruhů uvnitř sprchy si sama reguluje nános směsi a oplach vodou. Po nanesení dekontaminační směsi zůstává osoba po dobu působení směsi ve sprše či se zdržuje v její blízkosti. Po stanovené době působení směsi provede oplach oděvu vodou.

Plocha pro dekontaminaci raněných

Při procesu dekontaminace raněných se liší oproti dekontaminaci osob vnitřním vybavením stanů a postupy prováděnými na jednotlivých pracovištích.

Názvy pracovišť:

1. Třídění a registrace
2. Odložení výstroje
3. Dekontaminace raněných
4. Kontrolní stanoviště

Raněným osobám je před procesem jejich dekontaminace odebrána osobní zbraň a další vybavení pověřenými osobami z dekontaminované jednotky.

Popis asistovaných činností na jednotlivých pracovištích:

Ad 1) Třídění a registrace – raněné osoby jsou zaregistrovány do systému, je zanesen mimo jiné i údaj o zranění na těle. Je jim přidělen identifikační náramek. Lékař určí jejich pořadí k provádění dekontaminace. Raněné osoby neschopné pohybu jsou naloženy na nosítka pro raněné a dopravovány s použitím pojezdu pod nosítka.

Ad2) Odložení výstroje – raněná osoba neschopná pohybu je z nosítek přemístěna na pojezdovou desku. Určené osoby z družstva provedou odstrojení raněného. Volí metodu a postup dle zranění. Veškeré části výstroje jsou určeny k likvidaci – ukládají se rovnou do pytle totožného s pytlím na odpadky ze zásob spotřebního materiálu. Vyhazují se výhozy na boční straně stanu. Obvázané rány se překryjí nepropustnou folií.

Ad3) Dekontaminace raněných – asistovaný proces vykonávaný pomocí ručních sprchových růžic s ohledem na zranění. Během dekontaminace ručními sprchami je zavřena větev stacionárních sprch oplachu i daná konkrétní sprcha pro nános směsi. Vlastní postupy provádění dekontaminace raněných jsou stanoveny vnitřním předpisem AČR dle typu dekontaminační směsi, zranění apod.

Raněný neschopný pohybu se přes celou linku pohybuje na pojezdové desce umístěné na válečkovém pojezdu Konveroy.

Ad4) Kontrolní stanoviště – lékař ve stanu 3 provede ošetření zranění po dekontaminaci. Ranění jsou připraveni tak, aby byli schopni okamžitého transportu sanitou do zdravotnického zařízení. Při odjezdu ze stanu 3 prochází výstupní kontrolou registrace přes čtečku čárového kódu a údaj o jejím provedení je zanesen do databáze. Do záznamu je možno zaneść informaci o zdravotním stavu.

Zvláštní vybavení plochy pro dekontaminaci raněných

Přes celou linii stanů je napojen válečkový pojezd Konveroy – celkem 6ks pojezdů spojených do jedné linie. Pojezdy se umísťují od poloviny stanu 1 do poloviny stanu 3. Pojezdy se mezi sebou spojují karabinou.

Deska pro pojezd raněných po pojezdu – 2 ks deska určená k pohybu raněných v prostoru linie stanů SDO. Případně lze stany podélně rozdělit na dvě linie, v nichž lze provádět současně dekontaminaci pohyblivých a nepohyblivých raněných osob.

K výplachu úst jsou k dispozici plastové kelímky a vak na pitnou vodu.

Pro pohyb s raněnými mimo stany jsou určeny nosítka transportní a pojezdy pod nosítka.

První pracoviště označené „Odeber čísla“ je tvořeno stojanem s rozlišovacími štítky (2), vždy po třech se shodnými čísly. Štítek s kovovým kroužkem je určen k označení osobní zbraně. Štítek s krátkou tkanicí je určen k označení brašny s výstrojí. Poslední štítek s dlouhou tkanicí si voják zavěsí na krk.

Jednotlivá pracoviště PDO jsou ohraničena vytyčovací páskou (18). Na výše uvedeném schématu PDO je znázorněn i způsob průchodu osob jednotlivými pracovišti (19), trasa přenášení nosítek s PIO (20), trasa přenášení stojanů se zbraněmi (21) a trasa přenášení brašen s výstrojí (22).

Plocha pro dekontaminaci osob je rozvinována jednotkami dekontaminace osob CHV, přičemž velitel jednotky je současně velitelem PDO. Všechny osoby procházející PDO jsou povinny respektovat a plnit všechny pokyny obsluh jednotlivých pracovišť PDO a zachovávat přísnou kázeň, neboť jejich nerespektováním může dojít k ohrožení života.

Ve shromaždišti jednotky jsou všichni povinni pod řízením svých velitelů provést ošetření a konzervaci osobních zbraní a osobní výbavy.

Činnost na pracovišti pro dekontaminaci raněných vychází ze stejných principů, zásad a postupů jako na pracovišti pro dekontaminaci osob, avšak s omezeními, které povaha tohoto pracoviště vyžaduje. Vzhledem ke skutečnosti, že toto pracoviště je primárně určeno pro provádění dekontaminace různě raněných či postižených osob, tak některé přístupy k dekontaminovaným osobám jsou odlišné. Odlišnost je možné spatřovat zejména v nutnosti zabezpečení šetrnějšího přístupu k raněným, poskytnutí odlišného stupně zdravotnického zabezpečení a nutnosti poskytnutí větší míry osobní pomoci apod.

ZÁVĚR

Vyhodnocení zaměstnání a vydání pokynů pro samostatnou přípravu studentů z dané problematiky.

Kontrolní otázky:

1. Co je obsahem okamžité dekontaminace a jaký technický prostředek je pro její realizaci zaveden v AČR?
2. Co je obsahem částečné dekontaminace a jaké technické prostředky jsou pro její realizaci zavedeny v AČR?

3. V jakém interním předpise rezortu MO jsou stanoveny obecné zásady realizace dekontaminace vojenského materiálu a osob?
4. Co je obsahem úplné dekontaminace, kdo ji realizuje a jaké technické prostředky jsou pro její realizaci v AČR zavedeny?
5. Charakterizujte místo dekontaminace, uveďte jeho složení a stručně popište, k čemu jsou určena jednotlivá pracoviště a plochy pro dekontaminaci.
6. Popište plochu pro dekontaminaci osob a raněných.